

[eu och facket]

Stefan Löfven hade fel om EMU

Socialdemokraternas nye partiledare Stefan Löfven var i samband med folkomröstningen 2003 ordförande för den EMU-entusiastiska kampanjorganisationen Fackliga röster för Europa.

I en intervju med SKTF-tidningen [idag Tidningen Vision] svarade Stefan Löfven den 1 september 2003 på frågan hur regler och lagar som rör arbetslivet, till exempel arbetslöshetsersättning och anställningstrygghet, kommer att påverkas av ett EMU-medlemskap?

– Jag kan inte se att de påverkas alls. Det har med inrikespolitik att göra, svarade Stefan Löfven.

Idag vet vi att det var osant. I Grekland, Portugal och Spanien strejkar och protesterar miljontals löntagare mot påbuden från Bryssel och Frankfurt om sänkta löner, pensioner och arbetslöshetsersättningar samt avregleringar av arbetsmarknaderna som försämrar anställningsvillkoren och försvagar de fackliga organisationernas ställning.

I intervjun påstod Stefan Löfven att det är kapitalmarknaden som styr i Sverige och fick frågan om vi inte är lika mycket i händerna på marknaden om vi går med i EMU?

– Nej. Då kan inte marknaden straffa oss utan måste ge sig på hela Europa, vilket förstås är

mycket svårare, svarade Stefan Löfven.

Återigen hade Stefan Löfven fel (medvetet eller av okunskap). Samtidigt som Sverige varit bland de länder i EU som klarat den ekonomiska krisen bäst [på gott och ont] har länder som Grekland, Portugal, Irland, Italien och Spanien straffats av de av EU frigjorda finansmarknadskrafterna [fri rörlighet för kapital är en av EU:s grundprinciper] med skyhöga räntor på sina statsobligationer.

Detta har tvingat EU att frångå de fundamentalistiskt nyliberala ekonomisk-politiska principer som finns stadfästa i EU:s grundlag [Lissabonfördraget] och skapa så kallade krisfonder som till lägre räntor än vad finansmarknaden kräver lånar ut pengar till de av eurokrisen värst drabbade medlemsländerna.

Och dessa så kallade nödlån är förenade med ett ekonomiskt-politiskt förmyndarskap från Bryssel samt "ekonomiska anpassningsprogram" som bland annat innebär att den offentliga sektorn ska skäras ned och privatiseras, att löner, pensioner och ersättningar till sjuka och arbetslösa ska försämrats, att arbetsmarknaderna ska avregleras så att det ska bli lättare att avskeda de anställda och upphäva kollektivavtal. Och så vidare. Mot detta protesterar Europafacket och fackföreningsrörelsen i de utsatta länderna genomför generalstrejker och demonstrationer. Men från Socialdemokraterna och IF Metall, Stefan Löfvens gamla revir, hörs inte ett knyst.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att läglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för "en total avreglering av arbetsmarknaden".

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, protestaktioner etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund

Håll efterfrågan i ekonomin uppe

”På kort sikt är det viktigt att hålla uppe lö-
nerna på en ansvarsfull nivå för att upprätthålla
köpkraften”, skriver Martin Klepke i Arbetet
[13 april] apropå den pågående avtalsrörelsen.
Han fortsätter med andra politiska förändringar
som kan hålla efterfrågan i ekonomin uppe. ”På
lång sikt gäller det att kraftigt reformera finans-
politiken för att stoppa kräftgången och åter slå
in på en väg mot full sysselsättning.”

Klokt tänkt, men det senare kräver att
Sverige frigör sig från den nyliberala tvångströja
som EU-medlemskapet innebär. Vi kan börja
med att tvinga Alliansregeringen och Socialde-
mokraterna från att [i oträngt mål] ansluta
Sverige till Merkozypakten som innebär att
remmarna i tvångströjan dras åt ännu hårdare.

Risk för nedåtgående spiral

I samma nummer av Arbetet sammanfattar
Anders Eld inriktningen på den ekonomiska
politiken i EU så här:

”Alla ska itu med sina lån och vässa sin kon-
kurrenskraft samtidigt, även länder som inte har
några sådana problem. Eftersom lån är den enes
skuld och den andres fordran, och konkurrens-
kraften ett synnerligen relativt problem, är det
högst oklart hur detta ska gå till. Risken är
påtaglig för en nedåtgående spiral där länderna
försöker övertrumfa varandra med
neddragningar.”

Tyska IG Metall hotar med strejk

Sex och en halv procent mer i lön eller strejk.
Det valet ger tyska IG Metall arbetsgivarna i
årets löneförhandlingar.

Konfliktrisken i den tyska avtalsrörelsen har
ökat avsevärt efter den tyske metallbasen Bert-
hold Hubers utspel i tysk tv.

Under april har IG Metall sagt nej till ett
arbetsgivarbud som skulle 3 procent mer i
plånboken på 14 månader.

Förbundet pekar på att produktiviteten 2011
steg med 6,7 procent och att det därför finns ett
bra utrymme att ta av.

6,5 procent är därför fullt rimligt menar IG
Metall.

I mars fick de offentliganställda ett nytt avtal

som gav 6,3 procent på 24 månader.

Fredsplikten för de tyska metallarna löpte ut
den 28 april.

ECB kräver sänkta löner

Europeiska centralbanken, ECB, lämnar
styrräntan oförändrad på 1,00 procent. ECB
konstaterar att senaste tidens ekonomiska
statistik har varit blandad, men inte så svag att
det skulle motivera en räntesänkning.

Inflationen, som är den parameter som styr
den europeiska centralbankens räntepolitik,
kommer troligen att ligga över 2 procent under
resten av 2012, men pristrycket väntas vara
begränsat på grund av ”måttlig tillväxt” och
”låga inflationsförväntningar”.

ECB-chefen Mario Draghi upprepade att
euroländerna måste uppfylla sina åtaganden
under EU:s så kallade stabilitetspakt. Länder
som förlorat konkurrenskraft måste anpassa
lönerna, menade ECB-chefen.

Ungern backar för EU-krav på lagändring

Premiärminister Viktor Orbán backar nu ett
par steg för EU:s krav på ändringar i Ungerns
kontroversiella grundlag. I samband med ett
besök i Bryssel meddelade Orbán att reger-
ingen snabbt kommer att ändra i centralbank-
ens regler så att den bli mer oberoende.

EU-ländernas beslut att dra in regionalstöd
på 495 miljoner euro för Ungern i kombination
med att EU-kommissionen, Europeiska
centralbanken och Internationella valutafonden
vägrade bevilja Ungern lån, fick den ungerska
regeringen att ompröva en del av ändringarna i
grundlagen.

Orbán meddelade också att regeringen
kommer att höja skatterna och skära ner i
budgeten för att uppfylla budgetkraven för
första gången sedan landet blev EU-medlem.

Samtidigt har EU-kommissionen beslutat
att dra Ungern inför rätta för två fall av för-
dragsbrott.

Det ena gäller den ungerska motsvarigheten
till datainspektionen. Det andra fallet gäller
den sänkta pensionåldern för domare och
åklagare från 70 till 62 år.

Mario Soares fördömer Merkozypakten

Mario Soares, det portugisiska socialdemokratiska partiet PS "grand old man", gick 3 april ut offentligt och fördömde Merkozypakten. Han betonade: "I själva verket är fördragstexten till stort men för en alternativ politik inom EU och den strider mot de konstitutionella texterna. T.ex. gör pakten det sociala Europa och sociala program i varje medlemsland omöjlig."

I Portugal är Mario Soares en auktoritet. Han var en av arkitekterna bakom Nejlíkerevolutionen 1974 och var Portugals president 1986-1996. Idag leds Portugal av de två borgerliga partierna PSD och CDS, som vann valet i juni 2011 efter att ha lovat följa Trojkans [EU-kommissionens, Europeiska centralbanken och Internationella valutafonden] åtstramningsdiktat. Även Soares parti PS sade före valet att det skulle följa Trojkans diktat, men denna undfallenhet har sennre lett till omfattande protester från löntagarna och till växande oenighet inom PS.

Trojkan krävde bland annat försämrad arbetsrätt. Den ena av Portugal stora centrala fackorganisationer UGT skrev först under på en social dialog med regeringen och arbetsgivarna som bland annat stadsfäste försämringarna i arbetsrätten, vilket den andra stora centralorganisationen CGTP vägrade. När arbetsrätten skulle debatteras i parlamentet förklarade PS-ledamöterna först att de skulle lägga ned sina röster. Detta ledde dock till en intern diskussion, som medförde att PS-ledamöterna ändrade sig och sade att de skulle rösta nej till försämringarna i arbetsrätten med argumentet att dessa gick till och med längre än vad som krävdes i Trojkans diktat.

Inför beslut om budgeten i mars i år hade trycket underifrån från löntagarna vuxit så mycket att de både centralorganisationerna 22 mars tillsammans organiserade en generalstrejk som fick stor uppföljning, som senare följdes av Soares uttalanden. Soares varnade också "medlemsländerna för att godkänna Merkozypakten. Det får inte ske [...] I själva verket förväxlar pakten suveränitet över budgeten med den juridiska suveräniteten [...] Francois Hollande och de tyska socialdemokraterna har tidigare förklarat att det är inte är möjligt att ratificera pakten. Det är helt klart att de socialdemokratiska europeiska

partierna bör följa dessa exempel", sade han.

Soares position stöds av en annan äldre socialdemokrat Manuel Alegre samtidigt som vice ordförande i parlamentsgruppen Pedro Nunes Santos lämnat sina uppdrag efter att tidigare ha förklarat att han motsatte sig skuldåterbetalningarna. CGTP genom dess generalsekreterare Armenio Carlos har förklarat att den portugisiska regeringen har ingen legitimitet att skriva under denna "skändliga" Merkozypakt. Samtidigt har den Fackliga kommissionen mot uppsägningar startat en kampanj mot Merkozypakten och för att riva upp Trojkans åtstramningsdiktat.

Jan-Erik Gustafsson

Joseph Stiglitz dömer ut EU:s krispolitik

Den tidigare vicepresidenten på Världsbanken, nationalekonomen Joseph Stiglitz, menar att EU-politikens lösningar bara gör saker och ting värre.

Räntorna på spanska och italienska statsobligationer stiger. Stiglitz menar att ränteutveckling visar att aktörerna nu har sett igenom EU:s krishantering och EU:s försök att lösa krisen.

– Det är bara att konstatera att det Europa gjort för att lösa sina problem inte varit någon lösning. De neddragningar som fanns med i decemberavtalet var inte heller en lösning, det har bara gjort saken värre, säger Stiglitz.

Han anser att den restriktiva politiken har fångat Europa i en ond spiral.

– När du genomför nedskärningar går ekonomin ner. Om du läser rapporter är det vad alla dessa säger. Det blir lägre inkomster, lägre skatteintäkter och man måste spendera mer pengar på arbetslöshetsunderstöd, säger Stiglitz.

Han menar att medlemsländernas regeringar måste spela en större roll i att stabilisera ekonomin, företrädesvis genom ökade offentliga utgifter i lågkonjunkturen – som den berömda brittiska ekonomen John Maynard Keynes föreskrev redan på 30-talet, skriver Affärsvärlden.

Joseph Stiglitz recept för att bota eurokrisen är motsatsen till den åtstramningspolitik som finns inskriven i såväl Lissabonfördraget som Merkozypakten [eller "decemberavtalet" som Stiglitz säger], vilket bland annat innebär att taket för budgetunderskott sänks till 0,5 procent av BNP.

Gösta Torstensson

Demokratins kanariefågel

Dag efter dag matas vi med analyser om att eurokrisen beror på att ansvarslösa regeringar har låtit statsutgifterna skena iväg. Krisländerna sägs leva över sina tillgångar, och lösningen är fortsatta åtstramningar. Vår egen finansminister Anders Borg låter meddela att han inte är villig att betala för greker som går i pension vid 40.

Men stämmer denna problembeskrivning? Nej, knappast. Visst är Grekland en idealisk syndabock, med korruption, låg skattemoral och fiffel med statistiken. Men grekernas faktiska pensionsålder är faktiskt högre än till exempel Tysklands. Och greker är inte latare än andra. Problemet är att det saknas jobb. Euron är en kvarnsten. Det grekiska näringslivet klarar inte den internationella konkurrensen så länge man har samma valuta som den urstarka tyska ekonomin.

I länder där ungdomsarbetslösheten närmar sig femtio procent, och fabriker, nybyggda bostäder och turisthotell står tomma, är sanningen att de lever långt under, inte över, sina tillgångar. Och Spanien och Irland hade faktiskt överskott i statsfinanserna när finanskrisen slog till 2008. En finanskris som berodde på privat, inte offentlig, ansvarslöshet. De bubblor som sprack 2008 hade blåsts upp av finansmarknaderna, inte av regeringar.

Dagens skuldkris är en följd av finanskrisen. Inte dess orsak.

Vad krisländerna idag behöver är en reaktivering av produktion och sysselsättning. Inte ännu fler år med sjunkande inkomster, sänkta pensioner och stängda skolor.

Ordets makt över tanken är stor. Så länge krisländernas problem kallas ”skuldkris” och inte ”sysselsättningskris” kommer recepten på fortsatt svältpolitik att skrivas ut av ledarna för den så kallade trojka – Europakommissionen, ECB och IMF – som nu tagit befälet över Grekland.

När Papandreou för ett tag sedan föreslog att grekerna skulle få folkomrösta om ett nytt krispaket slog finansmarknaderna och trojkan bakut: ”Det kommer inte på fråga!” Och Papandreous folkvalda regering avsattes. Den tyske finansministern säger att Grekland bör skjuta upp sina allmänna val. Trojkan kräver att även oppositionspartierna ska skriva under ett löfte att lyda trojkan framöver.

Snabbt men säkert undermineras det europeiska folkstyret. De små länderna i EMU är maktlösa mot Merkozy. Folken tvingas inta åskådarläktarna. I namn av krishantering ställs krav på att fackliga fri- och rättigheter, såsom rätten att sluta kollektivavtal, ska ställas åt sidan.

Förr i världen sägs det att man brukade släppa ned en kanariefågel i gruvorna för att se om det fanns några giftiga gaser. Om fågeln överlevde kunde gruvarbetarna gå ned.

Idag är Grekland EU:s kanariefågel. Det politiska prestigeprojektet EMU ska räddas till varje pris. Men priset är högt. Hur mycket stryk och förödmjukelser tål ett folk? Hur många fackliga och demokratiska rättigheter kan avskaffas utan folkliga revolter?

Idag Grekland. I morgon Portugal. I övermorgon Spanien. Och...

Varför är det så tyst om den nedmontering av demokratin som nu pågår?

Stefan de Vylder

Vill du veta mer om EMU?

Köp Gösta Torstenssons bok
Myter och fakta om EMU.
Pris 100 kronor [plus porto].
Beställ boken genom att mejla
gosta.torstensson@nejtilleu.se

Spanien genomför det Svenskt Näringsliv önskar

Efter krav från centralmakten i Bryssel genomför Spanien nu den typ av reformer av arbetsmarknaden, som Svenskt Näringsliv förväntar sig bli konsekvenserna av ett svenskt medlemskap i EMU.

Redan 1996 förklarade SAF:s vice ordförande Sune Ehring att en avreglering av arbetslivet var ett slags dolt konvergenskrav: "Vi kan inte ha stelare regler än andra." Direktör Göran Trogen vid arbetsköparorganisationen Almega uttryckte samma förväntningar: "Helt klart ställer EMU krav på en annan flexibilitet. Vi kan inte längre devalvera oss ur dåliga löneavtal. Teoretiskt ska även lönesänkningar kunna förekomma i ett företagsanpassat system."

Det är en del av förklaringen till att det var den politiska högern – Moderaterna och Folkpartiet nyliberalerna – och storföretagens SAF och Industriförbundet, numera fusionerade till den utomparlamentariska kamporganisationen Svenskt Näringsliv, som var de starkaste förespråkade ett medlemskap i EMU.

För ett år sedan beslutade EU:s stats- och regeringschefer inom ramen för den så kallade europeiska planeringsterminen att "rekommendera" Spanien att överge nationella branschavtal för förhandlingar på företagsnivå, upphöra med automatisk förlängning av kollektivavtal och leverera ökad löneflexibilitet.

MOT DENNA BAKGRUND FÖRESLÅR NU den spanska högerregeringen att det ska bli lättare och billigare att avskeda arbetare om det behövs för att förbättra företagets konkurrenskraft. Tidigare fick anställda som sades upp 45 dagars ersättning för varje år de jobbat. Nu har det sänkts till 33 dagars ersättning per anställningsår, eller 20 dagar om företaget är i en situation där man räknar med fallande intäkter på sikt. Två år, högst, ska den som sägs upp kunna få ersättning, vilket är en halvering jämfört med tidigare. Det ska även bli lättare att säga upp offentliganställda. Företagen ska också kunna sänka löner, ändra på semester och arbetstider.

Men den spanska regeringens nya lagar för arbetsmarknaden möter stort motstånd. Båda de stora fackliga centralorganisationerna CCOO och UGT genomförde en generalstrejk den 29 mars som en protest mot högerregeringens

avregleringar av arbetsmarknaden vilka försämrar löntagarnas anställningsvillkor och försämrar löneutvecklingen.

Generalstrejken var de sjätte i ordningen sedan Franco-diktaturens fall i november 1975. Den omfattade 100 städer i hela landet. I Barcelona deltog 800.000 i demonstrationerna och i Madrid 900.000, enligt facken.

Ignacio Fernandez Toxi, ordförande i CCOO, sade i ett tal dagen innan strejken bröt ut att den spanska regeringens nya lagar är en del av nedmonteringen av den välfärdsmodell som byggts upp i Europa.

För att få ned landets budgetunderskott har den spanska regeringen, efter krav från EU med Tyskland och Frankrike i spetsen, presenterat ett sparprogram i sin nya statsbudget värt motsvarande 240 miljarder kronor. Samtidigt måste landet under 2012 betala närmare 250 miljarder kronor i räntor på sina lån, inte minst till franska och tyska storbanker. Det är detta som EU:s krispolitik egentligen handlar om. Att säkerställa att de stora medlemsländernas banker garanteras sina fordringar plus ränta.

Än så länge har facken inte sagt något om fortsatta strejker.

Gösta Torstensson

De rasistiska ränderna går inte ur SD

När finansminister Anders Borg presenterade sin vårbudget i riksdagen den 16 april visade han en budgettabell i vilken det framställs att arbetslösheten bland svenska invånare födda utanför Europa är 21,5 procent. Detta använde Sverigedemokraternas ekonomisk-politiska talesman Erik Almqvist i riksdagsdebatten som ett argument mot invandring: "Det är ett strukturellt problem för Sverige. Vi har under lång tid haft en integrationspolitik som inte fungerar."

Sverigedemokraterna förnekar sig inte, trots de senaste årens försök att framstå som mer politiskt rumsrena genom att tona ned det rasistiska budskapet. Invandringen är och förblir enligt Sverigedemokraterna roten till alla problem i samhället.

På Sverigedemokraternas så kallade landsmöte i Ljungbyhed i oktober 2009 sade Erik Almqvist, då ordförande i partiets ungdomsorganisation, att "den etablerade makten håller på att sälja ut vårt

och vår nation”, och avslutade med parollen ”Full strid för folk och nation” och fick stående applåder från åhörarna. Sverigedemokraternas partisekreterare Björn Söder, numera precis som Erik Almqvist riksdagsledamot, var inte mindre tydlig och skanderade ”Sverige åt svenskarna och svenskarna åt Sverige”.

Det var som att inget hade förändrats sedan den skråniga rasistorganisationen BSS [Bevara Sverige Svenskt] härjade på gator och torg för 15-20 år sedan.

SD är och förblir en xenofobisk och reaktionär organisation som vill splittra det arbetande folket efter etnisk bakgrund.

Gösta Torstensson

IF Metall förlorade viktig strid om bemanning

LO-förbundet IF Metall förlorade tvisten i arbetsdomstolen mot Volvo Powertrain. Målet gällde hur detaljerad information motparten Volvo Powertrain var skyldig att ge facket angående inhyrd personal.

Enligt fackförbundet hade företaget brutit mot förhandlingsskyldigheten i medbestämmandelagen genom att inte lämna tillräckligt med information inför att personal hyrdes in från bemanningsföretag till anläggningen i Skövde.

Saken gäller hur många som skulle hyras in, kontraktperiod samt arbetsuppgifter, erfarenhet och utbildning för varje inhyrd. Bolaget har på så sätt brutit mot medbestämmandelagen [MBL], menar man.

– Om de inte behöver säga vad som ska hända har hela idén med MBL försvunnit när det gäller organisation och bemanning, säger Christer Persson, förhandlingschef på IF Metall till tidningen Arbetsmarknaden.

VOLVO POWERTRAIN MENAR ATT MAN INTE har haft tillgång till den detaljerade information som IF Metall har efterfrågat. All relevant information som bolaget har haft har man lämnat till facket, menar företagsledningen.

Men Arbetsdomstolen avslag IF Metalls talan. Två ledamöter i domstolen var skiljaktiga. Facket hade krävt fyra miljoner i skadestånd. Istället åläggs IF Metall nu att betala rättegångskostnaderna på drygt 400.000 kronor.

Gösta Torstensson

Island har klarat sig ur krisen

Islands ekonomi kollapsade 2008. Landet hamnade i en katastrofal finanskris av samma skäl som flera EU-länder, framför allt Irland. En handfull spekulanter, de så kallade finansvikingarna, tog kontrollen över de stora bankerna och med bankerna som språngbräde kastade de sig ut i hejdlösa spekulationer på EU:s avreglerade inre marknad.

När spekulationsbubblan sprack stod bankerna med skulder på omkring tio gånger den isländska bruttonationalprodukten. Det var värre än i något annat europeiskt land. En efter en gick de isländska bankerna omkull, arbetslösheten steg, människor gick i personlig konkurs, den isländska kronan föll som en sten och många islänningar flydde utomlands. Island stod på randen till konkurs. Regeringen blev tvungen att låna tio miljarder dollar av Internationella valutafonden för att rädda landet.

Tre år senare ökar sysselsättningen, utrikeshandeln visar på ett överskott och Island lånar på de internationella kapitalmarknaderna till lägre räntor än eurozonens krisländer. Underskottet i statsbudgeten minskat från omkring 10 procent av BNP 2009 till tre procent 2011. Arbetslösheten är på 6,5 procent, bara hälften av nivån i Grekland, Irland och Portugal. Inflationen som var över 18 procent i januari 2009 var nere på 2,8 procent i april 2011.

Två grundläggande politiska åtgärder skiljde Island från Irland och de andra krisande EU-länderna. För det första införde de full kontroll av kapitalrörelserna in och ut från Island. För det andra har Island en egen valuta som sjönk med 50 procent.

Den försvagade isländska kronan gjorde inhemska varor och tjänster billigare i förhållande till utländska. Exporten från Island och turismen till Island har ökat, medan importen är mindre än tidigare. Detta har gett ett stadigt ökande handelsöverskott som ger hårdvaluta till statskassan.

Om detta kommer Gunnlaugur Snaer Ólafsson, EU-motståndare från Island, att berätta om på seminariet om eurokrisen i samband med Folkrorelsen Nej till EU:s 16:e kongress den 5 maj klockan 13-15. Plats: CuLTUREN, Sintervägen 6 i Västerås. Välkomna!

Gösta Torstensson

ECB anser att Irland är på rätt väg

Irlands anpassningsprogram är på rätt spår och genomförandet fortsätter att vara gott. Det sade ECB, IMF och EU-kommissionen i ett gemensamt uttalande den 26 april efter den kvartalsvisa kontrollen av genomförandet av Irlands program.

Som ett resultat av trojkans rapport väntas EU-länderna godkänna innevarande kvartals utbetalning av 2,3 miljarder euro och IMF 1,4 miljarder euro i ett så kallat nödlån.

Irland uppnådde budgetmålet för i fjol med marginal – ett underskott på 9,4 procent jämfört med målet 10,6 procent, skriver trojkan. Konsolideringen är på rätt spår under första kvartalet i år mot helårsmålet på 8,6 procents underskott.

Finansmarknadens förtroende för Irland har, enligt trojkan förbättrats. ”Åtgärderna för att återge finanssystemet hälsan är avgörande. Irland förstärker kvaliteten på bankernas tillgångar genom strategier för att hantera bolån och utestående fordringar hos småföretag. Reglerna för personlig konkurs har förenklats.”

Stora utmaningar återstår, enligt trojkan, på grund av att tillväxten bara väntas bli 0,5 procent i år. Konkurrenskraften har förbättrats, men Irland kan bara dra en begränsad fördel av detta då landets handelspartner växer långsamt. Inhemsk efterfrågan fortsätter att sjunka och finansieringsförhållandena för bankerna är fortsatt svåra.

Gösta Torstensson

Irländskt fackförbund säger nej till finanspakten

Den 31 maj skall det irländska folket rösta om euroländernas finanspakt [Merkozypakten]. Elektrikerfackförbundet TEEU [Technical Engineering and Electrical Union] har beslutat rekommendera sina 40.000 medlemmar att rösta nej till finanspakten. TEEU, som är ett av de mest betydande fackförbunden på Irland, har även bemyndigat sina delegater i ICTU:s [det irländska LO] verkställande organ att rösta nej till pakten.

TEEU:s generalsekreterare Eamon Devoy förklarade varför: ”Vi har inte tagit detta beslut med lätthet. Det blir allt mer uppenbart att åtstramningspolitiken inte fungerar [...] Våld-

samma reaktioner mot åtstramningarna är inte längre avgränsade till små perifera ekonomier som Grekland och Irland. Den första omgången i det franska presidentvalet visar att medborgarna i en av de viktigaste ekonomierna i hjärtat av Europa mer och mer motsätter sig denna politik. Under inga omständigheter vill vi införliva i vår konstitution den drakoniska finanspakten. Den kommer att döma irländska arbetarfamiljer till finansiell trälldom under bankerna. Den kommer i själva verket att förvandla ett socialt Europa till permanent bankstyrt Europa [...] Om den irländska regeringen inte försvarar sina medborgare på ett tillräckligt sätt, så måste medborgarna försvara sig själva”.

I den första opinionsmätningen på Irland inför folkomröstningen om euroländernas finanspakt leder ja-sidan med 30 procent mot 23 procent nej. Hela 39 procent har inte bestämt hur de ska rösta, medan åtta procent har bestämt att de inte kommer att rösta alls.

Arbetarklassen dominerar stort bland de som avser att rösta nej. Det är också betydligt fler män än kvinnor som redan bestämt sig för att rösta ja.

Jan-Erik Gustafsson

Tidigare minister kräver folkomröstning i Tyskland

En allians av intresseorganisationer och framträdande partipolitiker kräver en folkomröstning om Merkozypakten [euroländernas nya finanspakt] och ESM-fördraget [EU:s så kallade ”räddningsfond”].

Euro- och finanskrisen riskerar att utveckla sig till en demokratisk kris. Ett mindre antal regeringschefer lägger fast riktlinjerna för att rädda euron. Nationella parlament blir i växande grad fråntagna makt, allt mer befogenheter och beslut hänförs till en högre nivå. Medborgarna har inget inflytande” står det i ett uttalande från tyska politiska intresseorganisationer och framträdande politiker med utgångspunkt organisationen Mehr Demokratie.

Alliansen kräver att euroländernas finanspakt och ESM-fördraget blir föremål för folkomröstning. Alliansens två talespersoner är den tidigare socialdemokratiske justitieministern Herta Däubler-Gmelin samt professor Christoph Degenhart från Universitet i Leipzig.

Jan-Erik Gustafsson

EU-säkra kollektivavtalen

I slutet av maj ska riksdagen fatta beslut om en grundlagsändring i EU.

Då bör man också ställa krav på att Sverige ska återfå de fackliga rättigheter som försvann med Lavaldomen.

När Sverige gick med i EU fick vi garantier för att våra normerande kollektivavtal skulle vara säkrade.

Så blev det inte. Lavaldomen sopade undan löftena och sedan dess har vi tvingats se hur gästande EU-företag kan lägga anbud på uppdrag utan att betala de löner som gäller i Sverige.

Företagen behöver bara hävda att de betalar i nivå med svenska kollektivavtal. Sedan är de fredade. Facken kan varken kontrollera avtalen eller blockera gästande företag som vägrar teckna svenska branschavtal.

Det bäddar för illojal konkurrens och lönedumpning, vilket vi också fått bekräftat i mängder av upphandlingar av byggnadsarbeten och privata tjänster.

Situationen är ohållbar. Mest i Sverige eftersom vår modell bygger på att vi ersatt lagstadgade minimilöner med normerande, rikstäckande kollektivavtal. Men också i övriga Europa har fackföreningsrörelsen ställt uppprepade krav på förändring. Man ser hur Lavaldomen och dess efterföljare underminerar fackliga rättigheter, och i skuldskrisens kölvatten förvärras situationen ytterligare.

Utan verkliga garantier för fackliga rättigheter ökar risken för att även Sverige ska hamna i samma malström av försämringar och ökande klassklyftor. Och den enda metoden att återvinna de rättigheterna är att EU uppprepar och fördragsfäster de löften som gavs 1994.

Därför bör också Sverige sätta tryck på EU i samband med att riksdagen behandlar en ändring av EU:s grundlag, Lissabonfördraget, i slutet av maj. Förändringen gäller en liten men viktig fråga. En av de grundläggande principerna i EU-samarbetet är att man upprättar regler som alla ska följa – men att medlemsstaterna ändå ska klara sig själva. Man talar om en icke-biståndspakt. När nu de jättelika stödfonderna, EMS, ska säkra billiga lån till krisdrabbade medlemmar bryts den principen så tydligt att den tyska författningsdomstolen krävde en ändring i Lissabonfördraget. Biståndsfonden måste få ett tydligt stöd i EU:s grundlag.

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU:s
kampanjfond. Hela
vår verksamhet
bygger på frivilliga
bidrag. Sätt in
ett valfritt belopp
på plusgiro 603
95 78 - 7.**

Och när det gäller fördragsändringar ska besluten fattas i enighet.

Många EU-länder har använt sådana tillfällen för att få fördragsskyddade lösningar på sina hjärtefrågor. Vi borde ha gjort så redan vid inträdet 1994, men vi nöjde oss med flyktiga försäkringar. Vi borde ha uppreat kravet i samband med behandlingen av Lissabonfördraget 2007, under parollen "Ge oss vad ni lovade". Men då föll kraven på förhoppningen att EU skulle stärka de fackliga rättigheterna för hela unionen.

Av det blev ingenting. Tvärtom ser vi hur de fackliga rättigheterna försvagas. I den processen framstår den finanspolitiska pakten i sig som en motor där de drabbade ekonomierna snarare svälts till bristningsgränsen än hjälps på rätt köl. Här handlar det mer om att rädda de långivande bankerna än om att skapa en trovärdig krispolitik.

Därför är det heller inte särskilt problematiskt att förena ett godkännande av ändringen i EU-fördraget, med ett krav på att EU ska leva upp till löftena från 1994 via ett socialt protokoll.

Det kravet bör riksdagen ställa när fördragsändringen behandlas i slutet av maj.

Förmodligen är det Sveriges sista chans att kräva bindande garantier för vår arbetsmarknadsmodell. Den som tyst accepterar en ordning i ett årtionde kan knappast kräva en ändring vid nästa fördragsändring om fem-tio år.

**Lars Lindgren, Transport
Hans Tilly, Byggnads
Jonas Wallin, Elektrikerna**

Europafacket säger nej till Merkozypakten

Till skillnad från LO och Socialdemokraterna motsätter sig Europafacket bestämt Merkozypakten, dvs. EU:s nya finanspolitiska tvångströja designad av Tysklands Angela Merkel och Frankrikes Nicolas Sarkozy.

Varför motsätter sig Europafacket Merkozypakten?

– Därför att dessa regler förvärrar krisen, svarar Bernadette Ségol, Europafackets generalsekreterare, till Kommunal-Arbetaren [nr 7/12].

– De fokuserar på minskade löner och sämre social trygghet. Men vi ser inga åtgärder för att öka intäkterna genom till exempel höjda skatter. Vi behöver investeringar för tillväxt som ger jobb och social trygghet.

På frågan om vad som är Europafackets strategi för att möta effekterna av den politik EU:s ledare bedriver svarar Bernadette Ségol:

– Vi vill få stopp på nedskärningarna, pressen på lönerna, den sämre anställningstryggheten och försämrade social trygghet. Europafacket kräver stopp för social dumpning samt ökad respekt för kollektivavtalen och den friaförhandlingsrätten.

Vidare vill Europafacket ha ett socialt protokoll i anslutning till EU:s fördrag.

– Detta protokoll ska ge oss garantier om att fackliga och sociala rättigheter går före i de fall dessa kommer i konflikt med kapitalets frihet, säger Bernadette Ségol.

Gösta Torstensson

Nytt EU-förslag kan bryta mot föreningsrätten

EU-kommissionens förslag om nya regler för strejkrätten och utstationering av arbetstagare kan bryta mot grundläggande konventioner om förenings- och förhandlingsrätt. Det skriver LO, TCO och Saco i en gemensam skrivelse till arbetsmarknadsutskottet.

I ett försök att komma tillrätta med de problem som EU-domstolen skapat genom domen i Laval-målet och andra liknande mål har EU-kommissionen nyligen presenterat två förslag till ny EU-lagstiftning.

Det ena förslaget är en förordning, känd som Monti II-förordningen, om hur avvägningar ska

göras mellan arbetstagarnas strejkrätt och företags rätt till fri rörlighet för tjänster. Det andra förslaget, känt som Tillämpningsdirektivet, är ett direktiv som anger hur medlemsstaterna ska tillämpa det direktiv, utstationeringsdirektivet, som reglerar villkoren för arbetstagare vid gränsöverskridande tjänstehandel.

LO, TCO och Saco har allvarliga reservationer mot det så kallade Monti II-förslaget. En sådan inskränkning av strejkrätten på EU-nivå strider mot EU:s fördrag som uttryckligen undantar strejkrätten från EU:s mandat. Man anser även att Monti II-förordningen innebär att Sverige och övriga EU-länder kan komma att bryta mot sina åtaganden gentemot FN:s arbetsmarknadsorgan ILO:s grundläggande konventioner om förenings- och förhandlingsrätt.

De fackliga centralorganisationerna föreslår därför att regeringen inte stödjer förslagets nuvarande utformning.

Inom kort kommer EU:s medlemsstater i en rådsarbetsgrupp att utbyta åsikter kring de två förslagen. För att förankra den svenska positionen ska företrädare för regeringen samråda med riksdagens arbetsmarknadsutskott. De fackliga centralorganisationerna vill därför ge arbetsmarknadsutskottets ledamöter ett kompletterande underlag till detta samråd.

Gösta Torstensson

Greklands ekonomiska kräftgång

Den finanspakt som Merkozy [Tysklands förbundskansler Angela Merkel och Frankrikes president Nicolas Sarkozy] tvingat på euroländerna innebär allt mer av precis det som hittills fungerat mycket dåligt.

I stället för att hjälpa till och lösa krisande länders problem kommer Merkozypakten att entydigt förvärra dem, eftersom den stryper efterfrågan genom nedskärningar, lönesänkningar och andra åtstramningar.

Trots [eller på grund av] stenhårda åtstramningar växte Greklands budgetunderskott med 0,8 procent till 21,6 miljarder euro 2011, visar färskta siffror från regeringen i Aten. Samtidigt stiger arbetslösheten kraftigt. Enligt Eurostat står nu hela 19 procent i Grekland utan arbete.

Greklands centralbankschef Georgios Provopoulos förutspår att arbetslösheten kommer

att bli skyhögt, enligt Reuters. Han räknar också med att Greklands BNP kommer att sjunka 5 procent i år.

Grekland har fått ett nytt så kallat räddningspaket på 130 miljarder euro. Det mesta kommer Grekland bara formellt till godo. I praktiken förses landet med nya lån för att betala av på de gamla lånen. Greklands långivare betalar pengar till sig själva, i första hand till stora banker och försäkringsbolag i Tyskland och Frankrike.

Dessutom är lånen förenade med så kallade "ekonomiska anpassningsprogram", vilket i praktiken betyder att trojkan [EU, EMU och IMF] i detalj dikterar vilken politik regeringen och parlamentet i Aten ska följa. Det handlar om nedskärningar, avregleringar och privatiseringar. Bland annat ska den offentliga sektorn krympa med 150.000 jobb fram till 2015.

Enligt centralbankschefen Provopoulos måste Grekland hålla fast sina "reformåtaganden", och varnar för att landets medlemskap i EMU står på spel om inte regeringen går vidare med vad de har lovat EU [läs: Tyskland och Frankrike].

Söndagen den 6 maj ska det genomföras parlamentsval i Grekland. Trojkan vill tvinga partiledarna i koalitionsregeringen, konservativa och socialdemokraterna, att föra samma nedskärningspolitik även efter det grekiska valet, annars får Grekland inga fler lån. Den enda möjligheten att genom demokratiska val få påverka politiken är som bortblåst av EU-teknokratin.

Det brittiska finansbolaget Schroders chefsökonom Keith Wade varnar för att senaste grekiska "räddningspaketet" är "dömt att misslyckas" eftersom det bygger på den felaktiga tron att åtstramning kan skapa tillväxt.

Därför är det högst sannolikt att Grekland lämnar eurosamarbetet år 2013, efter en politisk förändring och ökade krav på ännu mer åtstramning, säger Keith Wade till Affärsvärlden.

Handelsbankens chefsekonom Jan Häggström anser att det bara är en tidsfråga innan Grekland lämnar eurosamarbetet. [Affärsvärlden 28 april]

Häggström tror att det rent tekniskt inte kommer att bli något större problem för Grekland att byta ut euron mot en ny drachma, som antas omgående deprecieras med minst 50 procent, kanske med upp till 80 procent, vilket skulle göra Grekland mycket konkurrenskraftigt som turistland.

Gösta Torstensson

Avknoppningarna slipper granskning

EU-kommissionen tänker inte granska avknoppningarna i Stockholm. Det framgår av ett brev till näringsdepartementet.

Serafens vårdcentral, Tibble gymnasium och Södermalms hemtjänst. Dessa och ytterligare sex avknoppningar anmäldes för tre år sedan till EU-kommissionen.

Anmälarna ansåg att personalen, som bara betalat för begagnade datorer och möbler, hade gynnats ekonomiskt av kommunen. De hade inte betalat marknadspriset.

Men nu kommer beskedet att EU-kommissionen lägger ärendet på is. Motiveringen är att avknoppningarna inte haft tillräckligt stor påverkan på konkurrensen inom EU:s inre marknad.

Dessutom pekar kommissionen på att kommunerna nu tycks ha ändrat sin praxis när det gäller avknoppningar.

– Det är väl ett elegant sätt att åtminstone för en stund bli av med de här ärendena. För att det finns större elefanter att gå på jakt efter, säger Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt på Uppsala universitet, till Dagens Nyheter.

Han menar att även om Högsta förvaltningsdomstolen slagit fast att avknoppningarna varit olagliga, har detta inte fått några konsekvenser i Sverige. Affärerna är genomförda och avtalen har inte kunnat rivas upp.

Jan-Erik Gustafsson

**Bli medlem i Folk-
rörelsen Nej till EU.
200 kronor på
plusgiro 433 02 07
– 4. Ungdomar,
arbetslösa och
pensionärer betalar
150 kronor.**

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.